

Aktivna i
kvalitetna
starost

„Age-friendly model“ grada

Split, 10.11.2021

Luka Donadini, suradnik na projektu

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj prezentacije isključiva je odgovornost Udruge "MI" - Split.

Starenje stanovništva

„Starosni tsunami“ / „Grandparent-boom“

- do 2050. gotovo 22% svjetske populacije bit će starije od 60 godina
- do 2031. gotovo 23% hrvatskog stanovništva bit će starije od 60 godina

Poboljšane mogućnosti

- prosječna duljina životnog vijeka u EU: 81 godina

Demografska gibanja unutar urbanih područja

- 55% svjetske populacija stanuje u urbanim naseljima (68% do 2050.)
- Povećanje broja starijih stanovnika urbanih naselja s 56 milijuna (1998.) na 908 milijuna (2050.)

Starenje stanovnika – izazovi

Funkcionalni izazovi

- teškoće u kretanju, opažanju, koncentraciji, komunikaciji

Socijalni izazovi

- društvena osamljenost i građanska isključenost
- informacijska i teritorijalna isključenost
- isključujuća socio-kulturna predodžba – npr. „ageism“

Financijski izazovi

- smanjeni prihodi; gotovo 30% starijih osoba u RH (2019.) živi u riziku od siromaštva

Predrasude o starosti (Tomečak, Štambuk *et* Rusac 2013.)

Funkcionalni izazovi:

- „Ljudi trebaju očekivati da će se njihovo mentalno i fizičko zdravstveno stanje pogoršati.”

Socijalni izazovi:

- „Stariji ljudi vole da ih se pusti na miru.”
- „Većina odraslih ima slične potrebe.”
- „Kreativnost i doprinos obilježja su mlađe dobi.”

Financijski izazovi:

- „Stariji ljudi nisu pogodni za radna mjesta.”

Djelatni koncept – Aktivno starenje

- WHO – *Global Age-friendly Cities: A Guide* (2007.)

Aktivno starenje

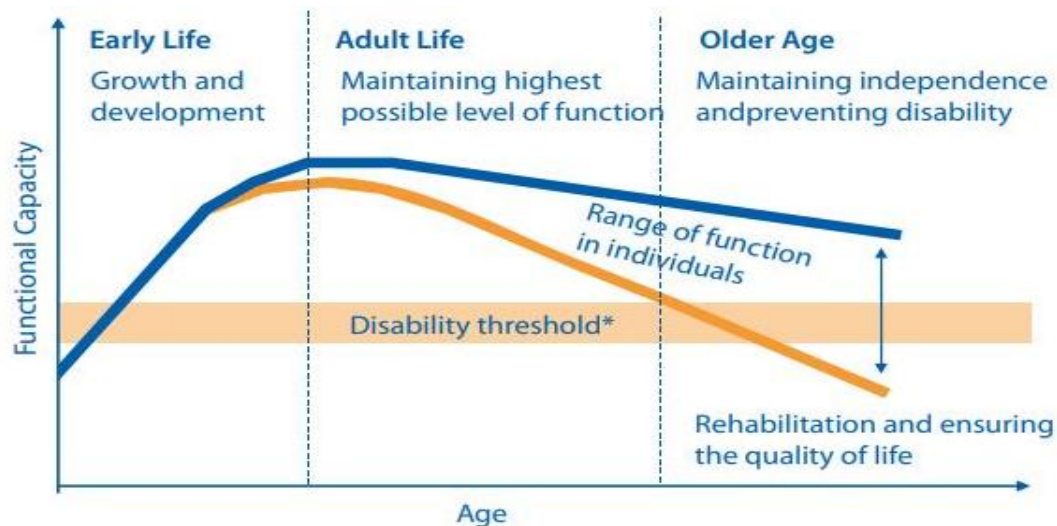
- cjeloživotni proces
- racionalno reguliranje fizioloških procesa i vanjskih čimbenika
- Metoda: Usklađivanje zdravstvenih, sigurnosnih i participativnih prilika za osobe različite dobi
- Cilj: Poboljšati kvalitetu života poticanjem na aktivno starenje

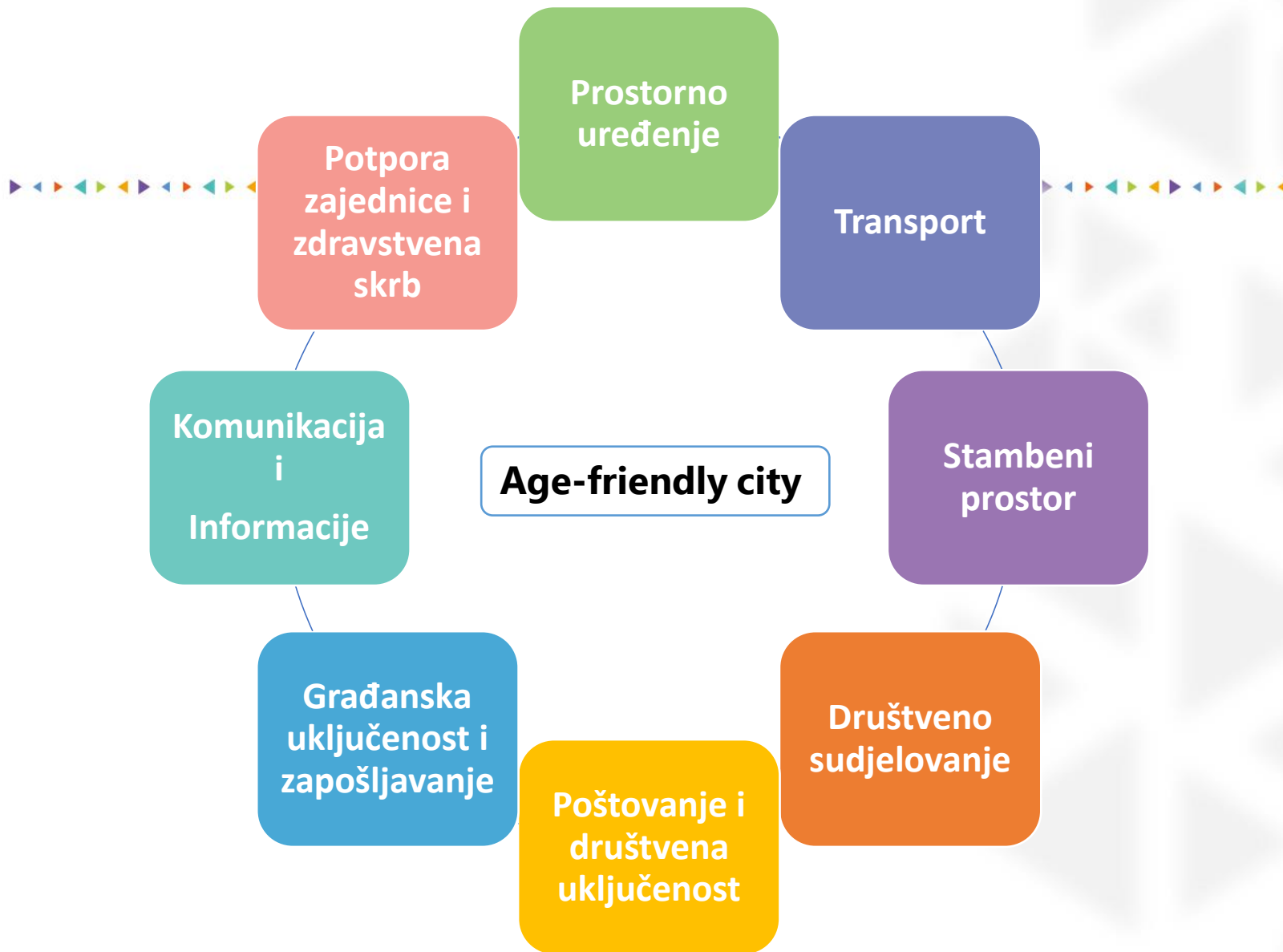
Čimbenici aktivnog starenja

„Age-friendly“ grad

- Zajednica čije službe, lokalna vlast i infrastruktura podupiru ljude u aktivnom starenju
- Uključuje građane različite dobi u aktivan život zajednice te prepoznaje njihove vještine i vrijednost

Prostorno uređenje

Ugodan i čist okoliš

- zelene površine, pristupačni prostori
- mjesta za odmor, primjereni javni toaleti

Siguran okoliš

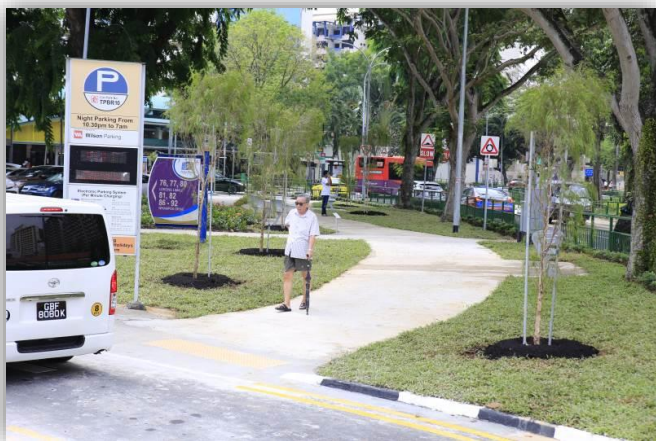
- staze za rekreaciju
- prilagođeni nogostupi i pješački prijelazi

Pristupačne građevine

- dizala, pristupne rampe, sigurno stepenište, istaknuta signalizacija, česta odmorišta

Singapur

– Prilagođeno prostorno uređenje

Transport

Osobna vozila

- dostupnost informacija o prometu
- održavane i osvijetljene ceste
- pristupačna mjesta za parkiranje
- tečajevi za ponavljanje prometnih pravila

Javni prijevoz

- pouzdan i učestao vozni red
- dostupan i transparentan cjenik
- prilagođena vozila
- sigurnost tijekom vožnje

Otok Wight (UK)

– Obuka zaposlenika u javnom prijevozu

//

I've learned to be a lot more compassionate... We've got a large elderly community on the island, across the island, and to know to lower the step, to give them a little more time, to help them if they need assistance.

Hannah Cundall,
Bus Driver, Southern Vectis

Stambeni prostor

Cjenovna isplativost:

- stambenog prostora, resursa i održavanja

Prilagođenost prostora

- siguran interijer prilagođen starijim osobama
- pogodna osvjetljenost
- dobar protok i kvaliteta zraka, zvučna izoliranost
- termalna udobnost

Povezanost i integriranost u zajednici

- valjana informiranost i pristupačne javne službe
- podrška ljudima koji žele stanovati u vlastitom domu

Leeds

– *Older People's Housing Strategy (2017)*

Društveno sudjelovanje

Događaji i aktivnosti

- raznolikost sadržaja
- cjenovna isplativost
- primjerenost lokacije / prostora
- poticanje na interakciju

Informiranje i edukacija

- širenje obavijesti o planiranim događajima
- pozivanje na aktivnosti
- angažiranje izoliranih sudionika

Leeds – „Shared tables“

“

For some people it's an absolute lifeline – to be able to get out and talk to people and have a meal – because most people wouldn't go into that type of place on their own.

Anne Cresswell
Shared Tables table host

Poštovanje i društvena uključenost

Edukacija

- rušenje mitova i predrasuda o starenju
- širenje svijesti o izazovima starenja
- međugeneracijska razmjena znanja

Osviještena i uključiva zajednica

- savjetovanje sa starijim osobama prilikom kreiranja politika
- osposobljenost službenih osoba za rad sa starijim osobama
- uključivanje starijih osoba u sustav donošenja odluka

Poštovanje i društvena uključenost

Newcastle-upon-Tyne – radio emisija „Older voices”

“It’s not only a way to get out info and communicate, but also for the broadcast team to get together and do something useful in our retirement.”

Steve Whitley

Leeds – Leed’s Older People’s Forum

Leeds Older People’s Forum
Working towards a city for all ages

Older People’s Housing Strategy 2017

Građanska participacija i zapošljavanje

Volontiranje

- raznovrsnost volonterskih angažmana
- primjerenost angažmana interesima i vještinama starijih volontera
- prikladnost lokacije fizičkim mogućnostima starijih osoba

Zapošljavanje i poduzetništvo

- postojanje raznovrsnih poslovnih prilika
- sprječavanje diskriminacije na temelju dobi
- podrška pri osposobljavanju starijih zaposlenika
- programi zapošljavanja za starije radnike

Osposobljavanje i zapošljavanje starijih osoba

Osposobljavanje:

- „Senior Community Service Employment Program” (SAD)

Zapošljavanje:

- „Grandnanny” (UK)

GRAND
Nanny

Komunikacija i informiranje

Dijeljenje informacija

- Informacije dostupne svakom stanovniku
- Usmeno informiranje u javnim službama i građanskim organizacijama
- Sadržaj informacija jednostavan i lako razumljiv
- Simboli uvećani / prilagođeni dobi čitatelja

Digitalno uključivanje

- Javno dostupna računala s internetskom vezom
- Prilagođenost i pristupačnost
- Sigurnost i pomoć prilikom instalacije

Digitalno uključivanje – razmjena znanja – „Parlangi” (BE)

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj prezentacije isključiva je odgovornost Udruge "MI" - Split.

Potpora zajednice i zdravstvena skrb

Zdravstvene i socijalne usluge

- adekvatan sustav zdravstvene i socijalne skrbi
- osoblje obučeno za rad sa starijim osobama
- promocija aktivnog i zdravog život
- razvijeni planovi za djelovanje u izvanrednim situacijama

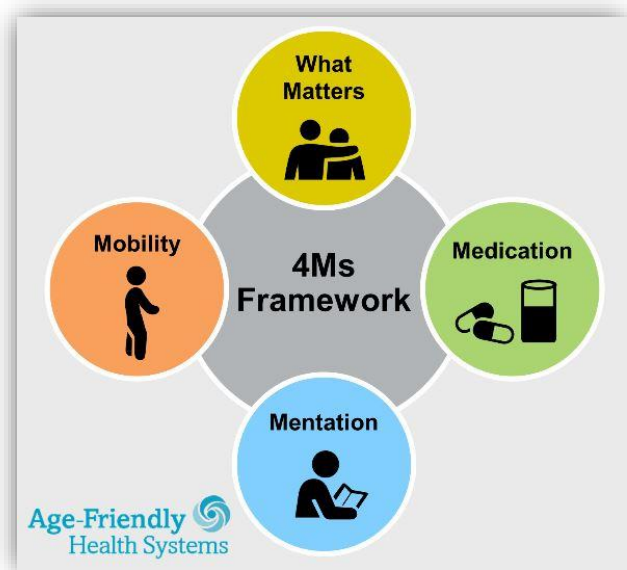
Ustanove

- prikladno pozicioniranje službi unutar grada
- smještene uz stambene dijelove grada (kako bi se izbjegla izoliranost korisnika)
- prilagođene za boravak starijih i nemoćnih osoba

Potpora zajednice i zdravstvena skrb

„Age-friendly Health Systems“
– American Hospitals Association
(SAD)

„Social Corridor“
– FARM Architects and STUCK
Designs (SG)

Istraživanje o željama i potrebama starijih osoba – „Research Age-friendly Communities”

Etnografski i participativni pristup

- izravni i kontinuirani kontakt sa starijim osobama
- oslonjen na životna iskustva i refleksiju ispitanika

Koraci:

1. Sakupljanje informacija o resursima i mogućnostima
2. Odabir lokacije i povezivanje s članovima lokalne zajednice
3. Istraživanje želja i potreba članova zajednice (a)
4. Osposobljavanje članova zajednice da samostalno provode istraživanje
5. Istraživanje želja i potreba članova zajednice (b)
6. Zajednička refleksija o prikupljenim podacima

Hvala na pažnji!

Aktivna i
kvalitetna
starost

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj prezentacije isključiva je odgovornost Udruge "MI" - Split.